

Høy pris for forutsigbarhet

I Aftenposten 4. august skriver Peder Lombnæs og Nils Vagstad at «et vesentlig, men ofte utelatt poeng med den norske landbrukspolitikken, er at den har sørget for stabilitet og forutsigbarhet, både for forbrukerne og produsentene».

Stabilitet og forutsigbarhet kan kjøpes for dyrt. Det er tilfellet for norsk landbruk, i alle fall for forbrukerne. Matvareprisene våre er stabilt mye høyere enn i andre land. Det er uhyre sjelden prisene i utlandet er høyere enn i Norge.

Konsesjonsgrensene og et stivt regelverk er prisen for stabilitet for bondene. Har en bonde en god idé, er svaret ofte et forutsigbart nei. Prisstøtten og grensevernet blokkerer for eksport og gjør at norske bønder bare produserer for et innenlands matvaremarked som vokser langsommere enn lønnen ellers i samfunnet.

Omlegging til betaling for kulturlandskap og avvikling av dårlig motiverte restriksjoner gjør at de med ideer og vilje til å satse, slipper til. Det gir nye muligheter for dem som velger å fortsette som bonde, et rikere kulturlandskap og billigere mat til norske forbrukere.

EIRIK ROMSTAD

Institutt for økonomi og ressursforvaltning, Universitetet for miljø- og biovitenskap

Rasismebegrepet er brukbart

Ole Jørgen Benedictow hevder i Aftenposten 17. august at mitt svar på hans artikkel fra 20. juli var et «forsvar av løssaktig stemplingsbruk av rasismebegrepet» og hadde en «usaklig karakter».

Norge har internasjonale forpliktelser overfor flyktninger og behov for innvandret arbeidskraft, og vi trenger en positiv holdning i arbeidsliv og lokalsamfunn. Derfor trenger skeptiske nordmenn en holdningsendring.

En akademiker av hans kaliber burde vite hvordan begrepet rasisme blir forklart av FN, Europarådet og norske myndigheter. EU har uttrykt bekymring for rasismens utbredelse og fremveksten av fremmedfiendtlige bevegelser.

Rasismens konsekvenser er kjent. I nær fortid er etniske, nasjonale og religiøse minoritetsgrupper blitt drept, diskriminert og fordrevet.

Det er godt dokumentert at etniske minoritetsgrupper i Norge har problemer på arbeidsmarkedet, er utsatt for trakassering og er blitt beskrevet negativt i mediene. Samfunnsforskere bruker rasisme som et objektivt og vitenskapelig begrep som forklarer hvordan og hvorfor etniske grupper blir utsatt for særegen diskriminering.

ROLF AAKERVIK

fagbokforfatter og rådgiver i Mangfold i arbeidslivet (MiA)

FLERE AKADEMIKERE. Nyhetsbildet er smalere og mer tabloid enn før, men samtidig øker bruken av akademikere som kan gi større faglighet til debatten.

Nivået på nyhetene

Debatt

JANNE LOG
kommunikasjonsdirektør,
Handelshøyskolen BI

Endret medielandskap. Eksplosjonen i antall mediekanaler og den knallharde konkurransen mellom dem, har gitt et mer tabloid mediebilde. Men en kraft vekker alltid en motkraft. Flere medier bruker nå akademikere aktivt for å få frem ny kunnskap og nye perspektiver.

Medielandskapet er dramatisk endret. Antall medier og mediekanaler er blitt mange-doblet siden fjernsyn og radio var statsmonopoler og folkeopplysning var disse mediernes viktigste oppgave. En avis er blitt et mediehus, og mediehusene er blitt flermediale. Det flermediale samfunnet krever kontinuerlig produksjon av saker til mange kanaler.

I samme tidsperiode er mediehusene blitt kommersielle og markedsorienterte.

Viktige suksesskriterier er annonseinntekter, antall lesere, seere og lyttere. Konkurransen er hard, og særlig avisene har opplevd smertefulle kutt.

Smalere nyhetsbilde. Den uavhengige, demokratiske organisasjonen «Project for Excellence in Journalism» gransker og rapporterer om tilstanden i mediene. Organisasjonen mener Internett har forandret journalistikken og gjort nyhetsbildet smalere, ikke videre som man kanskje kunne forvente.

Det er de samme hendelsesnyhetene som resirkuleres og publiseres på nett.

Nettmediene har hittil løftet få saker og satt dagsorden, men bidratt med spinn rundt et fåtall. «Alle» medier og mediekanaler kjører de samme sakene, slik vi så for eksempel i dekingen av Åslaug Hagas avgang.

Arena for makt. Et medielandskap i sterk endring endrer likevel ikke det faktum at mediene utgjør den viktigste arenaen for meningsdannelse om makt, politikk og politikere. Det finnes ikke en politiker med am-

Nettmediene bidrar til spinn rundt et fåtall saker, slik vi så for eksempel i dekingen av Åslaug Hagas avgang, skriver Janne Log. FOTO: DAG W. GRUNDETH

bisjoner i dag som ikke aksepterer og anerkjenner mediernes politiske makt.

Det er lenge siden Carl I. Hagen gjorde nybrottsarbeid. Toppolitikere forbereder seg på få budskap og gjentakelse av disse. Formuleringene profesjonaliseres og finslipes for mediene gjennom jevnlig medietreninger.

Endringene i departementene er også et resultat av politikerens aksept av mediemakten. Et departement skal være et faglig sekretariat for politisk ledelse – ikke et politisk sekretariat og ikke et partis sekretariat. De siste årene har likevel antall statssekretærer, politiske rådgivere og antall informasjonsmedarbeidere økt.

Når det gjelder antall kommunikasjonsarbeidere i departementene, har antallet økt fra 85 i 1997 til 122 i dag. Det har med andre ord vokst frem en økt mediebevissthet også i departementene.

Akademisk motkraft. Samfunnsdebatten er flattere og mer tabloidisert. Intervjuobjektene blir stadig mer profesjonelle. Og hendelsesnyhetene er allemannseie og resirkuleres.

Men konkurranse er i de fleste sammenhenger skjerpene, og en kraft vekker alltid motkrefter. Flere av mediehusene ønsker nå å sette agendaen i et nytt medielandskap. Det er naturligvis elitistiske pådrivere som ønsker tyngre nyhetsjournalistikk, kronikker og kommentarer til refleksjon. Men det

er også kommersielle pådrivere for samme retning.

Annonsemarkedet er klart for større differensiering. Ulike produkter krever ulik innpakning. De nye og stadig mer glansede magasinene i helgeavisene er et synlig bevis på dette.

Det er krevende å være agendasetter. En måte for mediene å bringe inn nye perspektiver og ny kunnskap er i større grad å slippe til akademika.

Kunnskapen øker. Dagbladet, Aftenposten og Dagens Næringsliv har vært en pådriver når det gjelder å bruke akademikere som kronikkforfattere, enten på fast basis eller mer løpende. Og i samtlige medier brukes akademikere i økende grad i ekspertroller. På en rekke områder, for eksempel økonomi, jus, medier, kultur, sosialantropologi og historie, får spesialistkompetanse allmenngyldig interesse.

Tabloidisering av mediene, fremveksten av nettmedier og mediefokuserte politikere endrer debatten, arenaene og maktkonstellasjonene. Samtidig øker den totale kunnskapen i samfunnet, og samfunnet blir mer komplisert.

Den økte bruken av akademikere som eksperter i ulike saker bidrar til faglig kvalitet, uavhengighet og nye perspektiver i den offentlige debatt.

Utvid ordningen med sprøyterom

Debatt

INGVILL FAUSKE
sykepleier,
ansatt på sprøyterommet, Oslo

Foreldet kritikk. I Aftenposten 14. august hadde Tromsøs politimester Truls Fyhn et innlegg basert på en evaluering av de to første driftsårene ved sprøyterommet. Rapporten, som er laget av Statens institutt for rusmiddelforskning (Sirus) stemmer dårlig med dagens situasjon. Flere av dilemmaene Fyhn påpeker er ikke lenger aktuelle.

Det kan blant annet nevnes at vi i dag har 1023 utdelte brukernumre. Sirus anslår at det i Oslo finnes 2800-3200 sprøytenarkomane. Det betyr at en tredjedel av Oslos sprøytenarkomane en eller flere ganger har

benyttet seg av sprøyterommet.

Det siste året er vi blitt flinkere til å registrere den helse- og sosialfaglige oppfølgingen vi gir, og den ligger i dag langt over de åtte prosentene rapporten oppgir.

Utbredt i Europa. Evalueringer av sprøyterom i Europa konkluderer med at sprøyterom bidrar til kontakt med det øvrige helseapparatet og behandlingstilbudet, samt at det bidrar til bedret helse blant sprøytenarkomane. Det er ingen grunn til å anta at ikke det samme skal gjelde for sprøyterommet i Oslo.

Videre har ikke sprøyterommet problemer med å tilrettelegge for psykisk syke eller utagerende brukere. Sprøyterommet bidrar heller ikke til å opprettholde rusmiddelmissbruk, akkurat som utdeling av rene sprøyter ikke bidrar til det.

Fyhn spør seg hvor langt samfunnet skal strekke seg for å imøtekomme rusmisbru-

kernes behov. Som alle andre pasientgrupper har rusmisbrukere behov for ulike tjenester, hvorfor skal man ikke tilstrebe og imøtekomme denne pasientgruppen?

Bør bli permanent. Fyhn skriver at sprøyterommet bare kan gi en viss verdighet, fordi sprøyterommet ikke kan gjøre noe med fornedrelsen brukerne lever med de timene de ikke oppholder seg på sprøyterommet. Dette kan han ha rett i, men hvilke andre tiltak, som regnes som helsehjelp, blir møtt med krav om å gjøre noe med alle de forhold som ikke bidrar til økt verdighet for rusmisbrukere?

Fyhn skriver at de sentrale målene ikke er nådd og at de ikke vil bli nådd. Dette er Fyhns egen konklusjon. Sprøyteromsprosjektet fungerer meget godt og det bør ikke avvikes. Det bør utvides og bli et permanent tiltak.

KRONIKK

E-post: kronikk@aftenposten.no
Maks. 6500 tegn inkl. mellomrom.
Legg ved portrettfoto

DEBATT

E-post: debatt@aftenposten.no
HOVEDINNLEGG:
4000 tegn inkl. mellomrom.
Legg ved portrettfoto

REPLIKK: 2500 tegn inkl. mellomrom
UNDERINNLEGG: 2000 tegn.
KORTINNLEGG: 700-1100 tegn.
Debatt- og kronikkredaktør:
Knut Olav Åmås

Telefaks: 22 86 40 89
Post: Aftenposten, Debattredaksjonen,
Postboks 1, 0051 Oslo
Kronikker og debattinnlegg på nett:
www.aftenposten.no/meninger/debatt